

Aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

VluchtelingenWerk Nederland
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
Helpdesk (020) 346 72 50
Fax (020) 617 81 55
www.vluchtelingenwerk.nl
info@vluchtelingenwerk.nl

Datum 2 mei 2024
Betreft Internetconsultatie 'Wijziging van de Participatiewet in verband met het wijzigen van de bepalingen omtrent de ontzorging van asielstatushouders'

Geachte minister van Gennip,

VluchtelingenWerk Nederland maakt graag gebruik van de consultatie voor het wetsvoorstel ['Wijziging van de Participatiewet in verband met het wijzigen van de bepalingen omtrent de ontzorging van asielstatushouders'](#).

VluchtelingenWerk staat positief tegenover de huidige wetswijziging om de mogelijkheid tot maatwerk bij het ontzorgen van asielstatushouders wettelijk te regelen. VluchtelingenWerk heeft in het verleden (in haar reactie op het wetsvoorstel voor de Wet inburgering 2021) al gepleit voor meer maatwerk bij het ontzorgen. De meeste statushouders zijn prima in staat hun financiën zelfstandig te regelen en het ontzorgen zet hen juist op achterstand. Daarnaast hebben we gewaarschuwd voor de complexiteit in de uitvoering van het ontzorgen.

1. Maatwerk

Het huidige voorstel maakt maatwerk bij het ontzorgen formeel mogelijk, maar VluchtelingenWerk is van mening dat voor maatwerk meer nodig is. Zo zou ons inziens een duidelijk(er) onderscheid moeten worden gemaakt tussen de twee verschillende gemeentelijke taken bij het ontzorgen, te weten: het 'technisch' ontzorgen (inhouden van een aantal vaste lasten) en een aanbod gericht op financiële zelfredzaamheid (bv. cursussen, workshops, individuele budgettering). Uit een individuele beoordeling van de gemeente kan blijken dat het 'technisch' ontzorgen voor betrokkene geen meerwaarde heeft, maar los daarvan zou de gemeente wat ons betreft altijd een noodzakelijk aanbod gericht op financiële zelfredzaamheid moeten doen. We pleiten er zelfs voor om dit aanbod verplicht te stellen voor gemeenten, want onze ervaring is dat vrijwel alle statushouders behoefte aan en belang hebben bij een dergelijk aanbod.

Een dergelijk intensiever aanbod past echter meestal niet binnen (het budget voor) de maatschappelijke begeleiding. Over het algemeen is in de maatschappelijke begeleiding slechts beperkt ruimte om aandacht te besteden aan een aantal basale financiële zaken. Gemeenten ontvangen daarom voor het aanvullende aanbod bij het ontzorgen een apart budget. Uit de ['Nota naar aanleiding van het verslag'](#) (pag. 42, onder 2.5.1.): *"Daarnaast is er binnen het onderdeel ontzorgen ruim € 900 per bijstandsgerechtigde asielstatushouder beschikbaar voor begeleiding richting financiële zelfredzaamheid."*

Daarnaast pleiten we ervoor om als onderdeel van het maatwerk de mogelijkheid te bieden om het 'technisch' ontzorgen later te laten ingaan, dus niet volgens het huidige Artikel 56a. 'vanaf de dag waarop het recht op bijstand ontstaat'. Het kan soms namelijk lastig zijn om direct een juiste individuele beoordeling te maken en (financiële/individuele) omstandigheden kunnen later veranderen.

2. Complexiteit

Voor maatwerk is daarnaast nodig dat het ontzorgen op een goede manier kan worden uitgevoerd. De huidige wetswijziging laat echter helaas de kans liggen om de gesignaleerde complexiteit in de uitvoering te verminderen. De uitvoeringsproblemen bij het ontzorgen zijn ongetwijfeld ten dele te wijten aan onwennigheid, maar niet alle problemen zullen kunnen worden opgelost door kennisuitwisseling en het opdoen van meer ervaring met het ontzorgen. VluchtelingenWerk is van mening dat de wetswijziging ook de uitvoerbaarheid zou moeten verbeteren, namelijk door de vorm van het 'technisch' ontzorgen verplicht voor te schrijven en hierbij nadrukkelijk te kiezen voor budgetbeheer. In praktijk blijkt dat het 'technisch' ontzorgen zonder budgetbeheer niet goed mogelijk is. Met budgetbeheer kunnen de belastingtoeslagen namelijk in het ontzorgen worden meegenomen en kan men tijdelijk rood staan (wat soms voor korte tijd noodzakelijk is).

Ook zien we dat het noodzakelijk is dat gemeenten betere afspraken maken met andere partijen (m.n. de kredietbanken) die bij de uitvoering van het ontzorgen betrokken zijn en dat gemeenten en partijen bereid moeten zijn om voldoende aandacht en tijd te besteden aan het ontzorgen. Onze ervaring is dat het 'technisch' ontzorgen vooral goed loopt in gemeenten waar heldere afspraken zijn gemaakt en waar sprake is van voldoende inzet en interesse om het ontzorgen goed te laten verlopen. Hiervoor moet iedereen ervan doordrongen zijn dat dit niet alleen in het belang is van de betreffende vluchtelingen, maar van iedereen. Bij financiële problemen is iemand immers niet in staat een nieuw leven op te bouwen en volwaardig mee te doen in de samenleving.

Tenslotte dringen we aan op goede voorlichting over het ontzorgen richting grote energieleveranciers en zorgverzekeraars, zodat zij begrijpen wat er van hen wordt verwacht en de achtergrond en noodzaak van het ontzorgen kennen. We denken dat hierdoor de inzet en motivatie om het ontzorgen goed te regelen ook bij deze bedrijven kan worden vergroot.

Bij voorbaat dank voor het overwegen van onze inbreng.

VluchtelingenWerk Nederland
2 mei 2024